

Rapportage validatie NDFF 2021

26-04-2022
concept

Inhoud

1	Validatie 2021	3
2	Samenvatting van de validatie per soortgroep	4
	2.1 Bestuivers	4
	2.2 Dagvlinders	4
	2.3 Kranswieren	4
	2.4 Kreeften en macrofauna	4
	2.5 Libellen	5
	2.6 Nachtvinders	5
	2.7 Microlepidoptera	5
	2.8 Mossen en korstmossen	5
	2.9 Overige insecten	5
	2.10 Paddenstoelen	6
	2.11 Reptielen, amfibieën en vissen	6
	2.12 Sprinkhanen en krekels	6
	2.13 Vaatplanten	7
	2.14 Vogels	7
	2.15 Weekdieren en mariene soorten	7
	2.16 Zoogdieren	7

1 Validatie 2021

De validatieteams hebben in 2021 wederom meer waarnemingen gevalideerd dan ooit tevoren. Meer dan 3 miljoen waarnemingen zijn handmatig (!) gevalideerd. Daar hebben 350 soortexperts aan bijgedragen. Als blijk van waardering voor hun inzet hebben de 100 meest actieve experts een cadeaubon ontvangen.

Voor alle validatoren is er wederom een fysieke validatoredag georganiseerd. Meer dan 70 mensen bezochten deze dag in de Veluwezoom. Het eerste deel omvatte presentaties over de NDFF en over het gebruik van natuurwaarnemingen door het CBS. Het tweede deel bestond uit kleinschaliger overleg per validatieteam. Bovendien was er volop ruimte voor soortexperts om bij te praten met elkaar.

Er zijn een aantal belangrijke stappen gezet in kwaliteitsborging. Zo is de validatieachterstand van vleermuisgeluid ingeperkt. Er zijn minder problemen met fouten in bulkvoer vanwege verbeterde 'best practises' en begeleiding van laadacties. Aandachtspunten blijven het verbeteren van bewijsbaarheid en voorrangvalidatie doordat groei in waarnemingen nog steeds groter is dan groei van soortexperts.

Het NDFF validatieportaal kreeg één grote update: foto's vanuit bewijslink zijn via de reguliere tools te valideren. Daarnaast zijn er kleine updates/reparaties geweest om nieuwe selecties en sortering mogelijk te maken. Ook externe validatieomgevingen, zoals die van Waarneming.nl en Verspreidingsatlas, zijn verbeterd.

2 Samenvatting van de validatie per soortgroep

Per soortgroep worden enkele aspecten van afgelopen jaar uitgelicht.

2.1 Bestuivers

In 2021 is het team van de bijen versterkt met enkele nieuwe krachten. Validatie vindt vrijwel alleen plaats op waarneming.nl, alleen waarnemingen met foto. De validatie van zweefvliegen verloopt goed, maar door het toenemende aantal waarnemingen is er wel een validatieachterstand. Bij de bijen is het aantal validatoren dat daadwerkelijk (veel) valideert wel een aandachtspunt. In 2021 is voor een set soorten waarvoor dat leek te kunnen, de validatie met beeldherkenning aangezet. Dat lijkt bij die soorten goed te werken en de beeldherkenning nam in 2021 meer dan de helft van de gevalideerde waarnemingen voor zijn rekening. Het aantal handmatig gevalideerde waarnemingen is vergelijkbaar met dat in 2020. Maar de validatieachterstand bij de bijen op door het toenemende aantal ingevoerde waarnemingen.

In het NDFF portaal is voor bijen een begin gemaakt met het wegwerken van validatieachterstanden van Rode Lijstsoorten. Voor de zweefvliegen zijn er geen beleidsrelevante soorten.

De onderlinge communicatie verloopt in beide teams via het forum. Voor de zweefvliegen verloopt die goed. Voor de bijen verloopt het contact ook goed, maar helaas maakt slechts een deel van de validatoren gebruik van dit medium.

Er zijn in 2021 geen georganiseerde bijeenkomsten voor de validatoren geweest.

2.2 Dagvlinders

Er zijn geen veranderingen in het validatieteam dagvlinders. Ook de samenstelling van de beoordelingscommissie is onveranderd. Zij heeft geen acties hoeven uitvoeren.

Er wordt dagelijks gevalideerd, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de waarnemingen van zeldzame en beleidsrelevante soorten, alsmede van waarnemingen met foto. Foto's van rupsen worden bijna allemaal door één validator (Bram Omon) afgehandeld.

In de winterperiode zijn achterstanden weggewerkt. In het najaar is het mogelijk geworden om snel de foto's van tuintelling en het meetnet vlinders snel te valideren. Er is toen extra tijd hieraan besteed.

Er zijn in 2021 geen georganiseerde bijeenkomsten voor de validatoren geweest.

2.3 Kranswieren

Het validatieteam is ongewijzigd. De validatie verloopt vooral via waarneming.nl. Het validatieteam is in 2021 amper bij de NDFF actief geweest. De achterstanden zijn lastig weg te werken vanwege beperkte beschikbaarheid van bewijsmateriaal.

2.4 Kreeften en macrofauna

De snel groeiende stroom rivierkreeftdata wordt goed bijgehouden. De automatische validatie op basis van beeldherkenning vangt veel rode Amerikaanse rivierkreeften af, maar is onlangs bijgesteld naar een hogere 'zekerheid' (99%) omdat ook zeekreeften met rode tinten door de validatie heen wisten te glippen. Wat betreft de overige macrofaunagroepen lopen de achterstanden met name onder de langpoot- en steekmuggen snel op, omdat veel mensen ze fotograferen met de o.a. de Obsidentify-app. Hier valt niet tegenop te valideren. Ondanks de versterking van het validatieteam met een validator waterkevers (in 2020) zijn ook hier de achterstanden weer verder opgelopen, maar naar verhouding veel minder sterk als het jaar ervoor. Van de positieve kant bekeken wisten circa twee validatoren een kleine 10.000 waterkevers afgelopen jaar wél te valideren. De validator schietmotten wist de grote stroom schietmot-waarnemingen (ruim 15.000 records) goed bij te houden en de opgebouwde achterstand in de zomer is bijna helemaal ingelopen.

2.5 Libellen

Er zijn geen veranderingen in het validatieteam libellen. Het team functioneert goed en de waarnemingen worden goed bijgehouden. De prioriteit gaat naar het valideren van waarnemingen met foto's. Veel waarnemingen zonder foto worden door de automatische validatie gevalideerd. Waarnemingen van larven en larvenhuidjes blijven een aandachtspunt, daar blijft de validatie wel eens achter. Validatie vindt vooral plaats op waarneming.nl, maar een beperkte groep valideert ook op NDFP. Het onderling overleg is goed. Dit vindt vooral plaats via het forum van waarneming.nl

Er zijn in 2021 geen georganiseerde bijeenkomsten voor de validatoren geweest.

2.6 Nachtvlinders

Binnen het validatieteam was in 2021 weinig veranderd. Bij de NDFP is één extra iemand bijgekomen die komt helpen om de foto's te valideren. De foto's van het meetnet nachtvlinders worden nu namelijk ook via het validatieportaal van de NDFP gevalideerd. Deze foto's zijn er recent bijgekomen, waardoor de achterstand nu is opgelopen. De planning is om deze achterstand deze winter weer terug te dringen. Bij waarneming.nl loopt het team validatoren nog goed, en is er weinig aansturing nodig. Bij de NDFP ligt de prioriteit van valideren bij de waarnemingen met de foto's. Bij waarneming.nl is dit meer bij de zeldzamere soorten. Bij beide portalen hebben alle waarnemingen van beleidsrelevante soorten prioriteit.

2.7 Microlepidoptera

De eerste helft van het jaar is met een onveranderd validatieteam gevalideerd. In de tweede helft is de soortgroepcoördinator vanuit Tinea helaas overleden. Validatie is op iets lager pitje doorgedaan terwijl er aandacht is geweest voor opvolging en overdracht naar de Vlinderstichting.

2.8 Mossen en korstmossen

In 2021 is Sander van Zon nieuw bij het team gekomen als validator van korstmossen en is Rutger Wilschut gestopt als validator voor mossen. Het valideren verloopt over het algemeen voorspoedig. Op Waarneming.nl zijn 77% van de bijna 200.000 waarnemingen die in 2021 zijn ingevoerd beoordeeld. Van de 150.000 waarnemingen die met foto's zijn ingevoerd is zelfs 90% al beoordeeld. Het aantal waarnemingen dat wordt ingevoerd via waarneming.nl stijgt nog steeds explosief, en is toegenomen van ongeveer 150.000 waarnemingen in 2020 naar 200.000 waarnemingen in 2021. Desondanks is de achterstand relatief klein, minder dan 30.000 waarnemingen en dus minder dan 20% van wat er in één jaar wordt ingevoerd. De achterstand bedraagt alleen korstmossen en vooral waarnemingen met foto's van moeilijke soorten, of waarnemingen met slechte foto's. Voor de mossen is er voldoende capaciteit en is er geen achterstand. Een toenemend probleem dat in vorige jaren al gesignaleerd werd maar waarvoor oplossingen uitblijven is dat waarnemingen die via ObsIdentify met verkeerde naam en/of locatie worden ingevoerd, en waarnemers die zelf weinig moeite doen om een juiste soortnaam te achterhalen. Vanuit ons validatieteam stellen we voor om waarnemingen waarbij ObsIdentify minder dan 80% zeker is op mos onbekend of korstmos onbekend te zetten en geen andere soorten voor te stellen. Dit zou de validatoren veel zinloos werk schelen. Waarnemingen die via andere kanalen bij de NDFP binnenkomen worden meestal snel beoordeeld, maar in 2021 is er een achterstand ontstaan in waarnemingen van mossen. Deze achterstand hopen we in 2022 in te halen.

2.9 Overige insecten

2021 was een bewogen jaar voor de validatie van de "restgroepen" van de overige insecten. Dat kwam vooral door de onlusten binnen het kevalidatieteam. Dit is

nog niet volledig opgelost, maar heeft onze aandacht. Er zijn gelukkig veel positieve dingen te melden, zoals dat dit jaar de validatie van de loopkevers dit jaar extreem is toegenomen, van ongeveer 11.000 naar 42.000, en dat in een jaar tijd. Ook is het fijn dat er vervanging is voor de – door obsidentify gestopte – Peter Boer voor de mieren. Bij de andere kevergroepen wordt er goed gevalideerd en constructief gediscussieerd over de validatie. De beleidsrelevante soorten zijn bij, zelfs degene zonder foto op zowel Waarneming.nl als de NDFF. Bij de vliegen worden nog steeds veel obscure groepen gevalideerd, en dat gaat goed. Ook bij de gallenadmins is er goed overleg geweest en zijn er nieuwe admins aangetrokken. De manier van valideren op de nieuwe site van Waarneming.nl was een groot aandachtspunt, en hiervoor zijn verschillende instructieoverleggen over geweest, zeker bij een aantal oudgedienden. Er zijn ook instructiefilmpjes gemaakt specifiek voor insectenvalidatoren.

Zie daar voor deze link: <https://www.youtube.com/watch?v=z4LWp8GkVx4>

En het vervolg: <https://www.youtube.com/watch?v=eiO44LJumtI>

2.10 Paddenstoelen

De districtcoördinatoren van de NMV (DC's) die vaak al jaren de PaKa's valideerden (exclformulieren met waarnemingen) zijn dit jaar aan het validatorenteam toegevoegd en er is een begin gemaakt met de overstap naar validatie via het in 2021 ontwikkelde validatieportaal van de NDFF-Verspreidingsatlas.

Halverwege 2021 is gestart met het Zeer Algemene Paddenstoelen-validatieproject (ZAP) waar vnl. beginners een beperkte groep van paddenstoelen (lijst van 150 zeer algemene en goed herkenbare paddenstoelen) valideren. Dit ZAPgroepje bestaat inmiddels uit 8 actieve validatoren en valideert voornamelijk op W.nl. Er zijn 5 zoomoverleggen gehouden om met elkaar de validatiehobbels en de voortgang te bespreken.

De Werkgroep plantenpathogene paddenstoelen die het proces van acceptatie van nieuwe plantenpathogenen wil stroomlijnen bestaat nu uit 4 actieve validatoren.

Er zijn nog twee specialisten, een voor meeldauwen en een voor slijmzwammen toegevoegd als validator. Met deze aanvullingen is het validatieteam uitgegroeid tot 60 deels actieve validatoren.

2.11 Reptielen, amfibieën en vissen

Validatie van amfibieën en reptielen is min of meer bij. Enige hoofdpijn groep zijn de afzonderlijke groene kikker-soorten die op zicht zijn gedetermineerd. Navraag doen of de kikker gevangen is c.q. een duidelijk koor aanwezig was vergt tijd en enkele validatoren willen niet hiermee bezig houden. En nog wat vage heikikker-meldingen moeten bekeken worden. Gedurende de winter zal dat ook worden weggewerkt in Waarneming.nl. Vissen in de NDFF zijn geheel bij. In Waarneming.nl zijn vooral zeevissen die nog open staan. Weinig specialisten in het team hiernaar te kijken. Een nieuwe admin voor eikapsels roggen en haaien is erbij gekomen waardoor er geen achterstanden zullen ontstaan. Nieuwe validatie-omgeving Wrn.nl zorgt voor minder e-mails, dat is fijn!

2.12 Sprinkhanen en krekels

De sprinkhaanvalidatie is in 2021 sterk toegenomen, maar door de grotere hoeveelheid waarnemingen zijn de achterstanden toch wat opgelopen. Dit geldt met name voor Waarneming.nl, waar veruit de meeste waarnemingen binnenkomen (zie tabel hieronder). De jaarlijkse kaartcontrole moest weer uitgesteld worden en zal in 2022 voor de hele voorgaande periode worden uitgevoerd.

2.13 Vaatplanten

In de loop van 2021 zijn er in het grote team diverse validatoren bij gekomen, o.a. in Friesland, Zuid-Limburg en Zeeland. Er zijn geen regionale validatoren-bijeenkomsten georganiseerd, maar er is wel veel een-op-een contact geweest met validatoren.

Tijdens de landelijke validatorenendag is bijgepraat met een deel van het team en zijn diverse onderwerpen besproken.

Hoewel er bij de NDFF veel is gevalideerd in 2021, zijn de achterstanden opgelopen richting 350.000. Het gaat o.a. om oude waarnemingen vanuit herbariummateriaal. SNL neemt met ca. 20.000 waarnemingen een relatief klein deel van de ongevalideerde waarnemingen in. Beleidsrelevante waarnemingen zijn in hoge mate gevalideerd. Bij waarneming.nl is in 2021 weer een recordaantal waarnemingen gevalideerd. De achterstanden bij waarneming.nl worden vooral gemeten in openstaande fotowaarnemingen.

2.14 Vogels

Er is in flinke mate gevalideerd door zo'n 40 validatoren (exclusief regioadmins), waarvan het overgrote deel actief is bij Waarneming.nl. Er wordt prioriteit gegeven aan recente waarnemingen met foto's.

Voor het valideren op NDFF/Telmee wordt nog steeds gezocht naar een extra validator. Er is in de laatste maanden van 2021 een flinke inhaalslag gemaakt met de waarnemingen met foto die vanuit de tuintelling binnenkomen. Bij NDFF/Telmee is regelmatig onderling contact. Met de validatoren van waarneming.nl is er minder contact, maar verloopt de validatie vanuit dat team goed en behoeft weinig aan- of bijsturing.

2.15 Weekdieren en mariene soorten

In totaal zijn 32 validatoren actief geweest op diverse portalen en voor verschillende mariene soortgroepen en land- en zoetwaterweekdieren. Ondanks Corona zijn contacten met de validatoren versterkt, vooral de WhatsApp-groep blijkt een enorm succes.

Validatoren zijn op vele portalen actief geweest. Vooral voor landslakken en mariene weekdieren is een behoorlijke inhaalslag gemaakt. Validatie van zoetwaterslakken blijft lastiger, met name voor kleine zoetwater-tweekleppigen, zoals erwtenmossels en hoornschalen, vanwege gebrek aan specialisten.

De meeste validatoren richten zich graag op bijzondere soorten. Meer validatoren moeten zich ook gaan richten op de algemenere soorten. Dankzij de WhatsApp-groep wordt dat nu beter gestimuleerd en gecoördineerd. Het ANEMOON-validatieteam wil actiever mariene groepen naast weekdieren valideren op waarneming.nl. Daarvoor zijn contacten gelegd.

Men overweegt (huidige) automatische validatie op basis van validatieregels af te schaffen behalve voor een aantal zeer algemene soorten. In 2022 houden we validatieregels tegen het licht. Tot slot letten we extra goed op moeilijk te onderscheiden soorten vanuit ObsIdentify: we voeren extra controles uit en doen zo nodig navraag bij waarnemer.

2.16 Zoogdieren

De samenstelling van het validatieteam is dit jaar niet gewijzigd. De validatiecapaciteit is aan de krappe kant, maar zeker voor validatie van vleermuisgeluid is het lastig om actieve vrijwillige validators te vinden. Bij de vleermuizen is een grote slag gemaakt met het valideren van waarnemingen met geluidsbewijs. Met periodieke bulkexports

van geluidsbestanden kunnen we waarschijnlijk beter blijven. Validatie van waarnemingen van land- en zeezoogdieren gaat goed. Met admins van waarneming.nl is weinig contact, maar als het nodig is verloopt het contact goed.